

kdyby i skutečně nastala možnost jí tvrzená, neměla na čem hojiti. Okolnost, že by případný nárok navrhovatelčin na vrácení oněch 32.000 Kč musel býti vymáhán v Německu a že by s tím snad byly spojeny určité obtíže rázu spíše formálního, nepadá vzhledem ke smlouvě mezi Československou republikou a říší Německou o právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských ze dne 20. ledna 1922, uveřejněné pod čís. 130 ve sbírce z. a n. z roku 1924, na váhu.

Čís. 7800.

Pozemková reforma.

Stížnost proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o přejímací ceně může se týkati pouze porušení norem právních. Přezkoumáváje odhad znalců Státního pozemkového úřadu, musí se soud omeziti na to, zda znalci porušili některý z předpisů vládního nařízení ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 sb. z. a n. a dodatků k němu a §§ 42—45 náhr. zák. Shledá-li soud, že výtky jest důvodná, buď chybu hned napraví a použije porušeného předpisu správně a provede tedy hned výpočet správně, nebo, nelze-li provésti nápravu ihned, poněvadž znalci nezjistili skutkovou okolnost, již bylo třeba zjistiti, soud zruší rozhodnutí Státního pozemkového úřadu a nařídí mu, by, doplně neb opravě se znalci vadné řízení, znovu rozhodl. Kdyby si soud zjistil určitou okolnost sám, musel by k tomu vzíti znalce Státního pozemkového úřadu a musel by v usnesení, kterým stanoví jich výslechy, udati body, o nichž mají býti znalci slyšeni, nemůže však naříditi výslechy ten o celém elaborátu znalců bez ohledu na to, zda a co je správně nebo nesprávně.

Otázka, zda se redukce podle § 14 vládního nařízení ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 sb. z. a n. vztahuje toliko na cenu porostu, nikoliv však na cenu lesní půdy samé, jest otázkou ryze právní, jejíž řešení nelze ponechatí znalcům.

(Rozh. ze dne 18. února 1928, R II 65/28.)

Soud první stolice ku stížnosti majitele zabraného velkostatku ustanovil znalce k přezkoumání odhadu, jenž byl vzat za základ při stanovení přejímací ceny. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by rozhodl o stížnosti bez přibrání znalců. Důvody: Stížnost jest odůvodněna. Podle § 46 zák. čís. 329/20 v doslovu novely ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n. může se stížnost opírat, pokud se ocenění stalo podle zvláštních předpisů o určení a vypočítávání přejímací ceny, jedině o to, že 1. nebylo šetřeno těchto předpisů nebo 2. nebylo přihlíženo k předpisům §§ 42—45 náhradového zákona. Vydanými předpisy, jichž nebylo šetřeno (ad 1.) rozuměti jest ustanovení nařízení ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 novelisovaného dle zákona ze dne 7. srpna 1922, čís. 222 a ze dne 21. září 1922, čís. 296 sb. z. a n. Jen pro nezachování nebo porušení těchto předpisů ad 1. a 2. uvedených, následkem kteréhož nesprávného použití neb nepoužití

byla přejímací cena nesprávně stanovena, jest přípustnou stížnost, nikoliv však z toho důvodu, že znalec snad odhadl odhadovaný předmět nízko nebo vysoko. Odhad sám provéstí náleží podle náhradového zákona Státnímu pozemkovému úřadu za přivzetí znalců (§ 41 (3) nov. zn.), ale toliko jemu a nemůže býti soudem přezkoumáván. To plyne z ustanovení § 46 náhr. zák., kde není o stížnosti proti odhadu znalcem snad nesprávnému vůbec zmínka. Nepřísluší-li však majiteli stížnost proti nesprávnosti odhadu, nepřísluší ani soudu přezkoumávati jeho správnost a není příčiny k slyšení znalců. Soudu jest se omeziti na to, zda bylo dbáno předpisů zák. čis. 53/21, pokud se týče 296/22 a §§ 42 až 45 náhr. zák. a rozhodnouti, zda tomu tak jest čili nic.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 46 náhr. zák. může se stížnost proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o přejímací ceně opíratí jen o to, že buď: 1. nešetřeno předpisů vydaných ve smyslu § 41 (2) náhr. zák., to jest tedy předpisů vlád. nař. ze dne 21. ledna 1921, čis. 53 sb. z. a n. a dodatků k němu čis. 222 a 296/22; 2. nepřihlíženo k předpisům §§ 42—45 náhr. zák. Tedy toliko pro nedbání neb porušení jistých »předpisů«, t. j. právních norem je stížnost přípustna a omezuje se proto číře na právní otázky, na právní posouzení, jež náleží plně soudu, takže tento k rozhodnutí žádných znalců potřebí nemá, ba ani je na znalce přesunouti nesmí, protože úkol sobě příslušející vůbec na jiného přenášeti není oprávněn. K otázce, zda a pokud lze odhad provedený Státním pozemkovým úřadem přezkoumati znalci soudně zřízenými, ku kterémuž účelu právě napadené usnesení soudní znalce jmenovalo, při čemž patrně má se jednati o přezkoumání odhadu provedeného znalci Státního pozemkového úřadu, dlužno podle toho odpověděti v ten rozum, že se soud musí omeziti i tu na to, zda znalecký odhad Státního pozemkového úřadu — tedy jeho znalci ve svém elaborátu — porušili některý z uvedených předpisů 1. a 2. Shledá-li soud, že výtka tato je důvodná, tedy chybu hned napraví a užije porušeného předpisu správně a provede tedy hned výpočet správně, bude-li míti všechny skutkové předpoklady správně dány, kdežto v opačném případě, když nápravu ve výpočtu hned provéstí nelze, protože znalci a tudíž i Státní pozemkový úřad, jenž má jim dáti správný návod, mýlíce se v pojetí právních předpisů skutkovou okolnost, kterou k správnému užití kalkulačních předpisů třeba bylo zjistiti, nezjistily, soud rozhodnutí Státního pozemkového úřadu na tomto vadném znaleckém zjištění spočívající zruší a Státnímu pozemkovému úřadu uloží, by, doplně neb opravě se znalci vadné řízení, znova rozhodl. Tak na př. nemovitosti by se byly převzaly přede žněmi a soud rekursní byl by toho právního názoru, že podle § 11 (3) cit. nař. čis. 53/21 přísluší vlastníku hodnota úrody, která však není odhadnuta, ježto znalci, vycházejíce z názoru, že vlastníku přísluší jen náklad na docílení úrody (zorání a osetí) odhadli toliko tento náklad. Když se při-

pustí, že místo zrušením může soud nápravu zjednatí hned také doplněním řízení, t. j. způsobem, že si potřebnou okolnost zjistí sám, než o stížnosti rozhodne, musil by, pokud k tomu třeba znalců, vzít znalce Státního pozemkového úřadu, jak již v rozhodnutí č. 6189 sb. n. s. vyloženo, a musil by již v usnesení, kterým výslech jich stanoví, udati body, v nichž věc shledává vadnou a o nichž znalci mají býti slyšeni, nikdy však nesměl by naříditi výslech o celém elaborátu znalců en bloc, bez ohledu na to, zda a co je správné neb nesprávné, jako učinil první soudce v souzeném případě, bylo by tedy možno takový důkaz naříditi až po podrobném prostudování všech bodů stížnosti. K praktickému osvětlení otázky bud'tež zde vytčené zásady použity příkladmo hned na výtku, kterou stěžovatel činí pod č. I. A/a) své stížnosti proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu. Práví, že Státní pozemkový úřad porušil předpis § 14 vl. nař. č. 53/21. Jest prý jasno, že se redukce zde stanovená může vztahovati toliko na cenu porostu, nikoli však na cenu lesní půdy samé, takže to, co v tabulkách stanoveno jako cena lesní půdy, musí vlastník vždy dostati, i kdyby porost byl velmi špatný nebo žádný, a, když tu porost jest, že se cena jeho připočte k ceně půdy, při čemž ovšem, je-li zakmenění nedostatečné, nastává redukce § 14. Avšak odhadci Státního pozemkového úřadu porušili prý tento předpis, učinivše na nedostatečné zakmenění redukcí z ceny lesní půdy a nikoli z ceny porostu, a porušuje tedy předpis ten i rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, jež na výpočtu odhadců spočívá. Nuže, zda má se počítati tak, jak míní stěžovatel, či tak, jak počítali znalci, je čistě právní otázkou, již lze rozhodnout na základě předpisů vl. nař. č. 53/21, to jest porovnáním obsahu tabulek a předpisů § 14 a ovšem také § 13, z něhož onen vychází. — Tabulka V., již se stížnost dovolává, stanoví, kterak vypočítávati »průměrné ceny 1 ha při plném zakmenění porostu«, § 13 pak mezi předpisy pro použití této tabulky má také pod č. 4 ustanovení, že »výpočty v tabulce platí pro normální zakmenění«, a § 14 pak předpisuje, že u porostů, jež nejsou plně zakmeněny, nastává zmíněná tam redukce ceny vypočtené podle tabulky (§ 13). Dojde-li soud z toho k právnímu výsledku, že tabulka V. je dána pro půdu lesní i s plným porostem a že redukce § 14 má tedy místo, není-li tento předpoklad tabulky splněn a porost je tedy ne plně zakmeněný, že tedy metoda znalců byla správná a výtku stěžovatelova že je nesprávná, zamítne tento bod stížnosti z uvedených právních důvodů. Pakliže však dospěje k názoru opačnému, který hájí stížnost, že tabulka V. je dána toliko pro lesní půdu a cena porostu že je na více a že se jen z ceny vypadající na porost plně zakmeněný učiní srážka § 14 při porostu ne plně zakmeněném, bude soud zkoumati, zda tu má zjištěny všechny skutkové podmínky pro tento výpočet (na př. tedy cenu plného zakmenění) a podle toho zda je danými shledá čili nic, půjde před se hned reformativně neb kasatorně, pokud se týče místo zrušení doplní si napřed řízení a pak teprve rozhodne. Přenechati však řešení této právní otázky znalcům, je nejen právně nesprávné, nýbrž tím povážlivější, an první soudce místo znalců Státního pozemkového úřadu, kteří předpisy naří-

zení čis. 53/21 a jeho tabulky už leta praktikují, jmenoval znalce jiné, kteří s předpisy a s tabulkami těmi obeznámeni nejsou a musili by je tudíž jako úplní nováčkové teprv studovati.

Čís. 7801.

Vodní zákon pro Čechy ze dne 28. srpna 1870, čis. 71 z. zák.

Vzhledem k § 17 zák. jest vyloučeno vydržení mimořádného užívacího práva k veřejné vodě. Mimořádná užívací práva k veřejným vodám podle dřívějších zákonů jsou českým vodním zákonem uznána bez dodatečného povolení politických úřadů jen tehdy, bylo-li jich pravoplatně nabyto před tím, než český vodní zákon nabyl platnosti (byla-li vydržena před tímto dnem). Rozhodovati o právu k veřejné vodě nabytému podle tvrzení žaloby soukromoprávním titulem, přísluší jen řádným soudům.

(Rozh. ze dne 23. února 1928, Rv I 638/27.)

Žalobci domáhali se na žalované akciové společnosti, by bylo uznáno právem, že jsou oprávněni zavodňovati své pozemky z R-ského potoka v každý den a v každé době, kdy bude účelno zavlažovati louky. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Oba nižší soudy zamítly nynější žalobu s odůvodněním, že žalobci zakládají řečené užívací právo na soukromoprávním vydržení, že však toto vydržení vzhledem na ustanovení § 17 vodního zákona pro Čechy jest vyloučeno. Dovolatelé odporují tomuto právnímu názoru, hájíce stanovisko, že i vodní zákon uznává soukromoprávní držbu práv, užívají veřejné vody, a že tudíž právo tohoto užívání lze nabyti i vydržením. Nejvyšší soud přidává se k právnímu názoru nižších soudů. Druhá věta § 3 českého vodního zákona zachovává ochranu práva občanského skutečné držbě veřejných vod a jich užívání. Pokud se však týče užívacích práv, nabytých podle dřívějších zákonů, nebo jiných na vodu se vztahujících soukromých práv, praví § 102 čes. vod. zák., že zůstávají tato práva zachována, že však jejich platnost a obsah jest posuzovati podle dřívějších zákonů. V souvislosti s předpisem § 17 čes. vod. zák., který stanoví, že, by se mohlo užívati vody veřejné jiným způsobem než v § 15 čes. vod. zák. uvedeným, jest potřebí, by političtí úřadové dávali povolení, nelze ustanovením §§ 3 a 102 čes. vod. zák. přikládati jiný význam než, že vodní zákon zachovává skutečné držbě užívání veřejné vody ochranu občanského zákona neomezeně, ale že uznává užívací práva podle dřívějších zákonů bez pozdějšího povolení politických úřadů jen tehdy, bylo-li jich pravoplatně nabyto před tím, než český vodní zákon vešel v platnost, t. j. před 9. listopadem 1870. Tvrdí-li se tudíž, že bylo takového užívacího práva nabyto soukromoprávním vydržením,